

Moeder Ik weet niet.
Arbeidster 2 Dan kan ik strijken.
Moeder Ik slaap soms al om acht uur.
Arbeidster 1 Dat moet raar zijn als je niets hoort. *(Ze drukt haar handen tegen haar oren)* Zeg eens iets. Zeg eens iets!
Arbeidster 2 Wat moet ik zeggen? Wat moet ik zeggen?
Arbeidster 1 Je zei: wat moet ik zeggen.
Arbeidster 2 Ja.
Arbeidster 1 Ja.
Arbeidster 2 Schei er nu maar al mee uit.
Arbeidster 1 Wat?
Arbeidster 2 *(Luid)* Schei er nu maar al mee uit!
Arbeidster 1 Maar al hoort ze niet, voor de rest is ze normaal. Ze heeft een vrijer.
Moeder Ik word doof van het lawaai hier.
Arbeidster 2 Ben jij gestuurd door de arbeidsbemiddeling?
Moeder Ik ken iemand op het bureau.
Arbeidster 2 Ah. Vorige week hebben ze mijn schoondochter nog ontslagen. Maar ik ben van het comité van veiligheid en hygiëne. Mij krijgen ze er niet uit, die rotzakken boven.
Arbeidster 1 Als je lang naar de band kijkt is het of hij stil staat, en heel het fabriek gaat dan van links naar rechts en ik mee.
Moeder Ik droomde vannacht dat mijn dochter op de band lag, tussen de snijbonen. En het was mijn schuld.
Arbeidster 1 Ik droom ook van snijbonen. Zo'n grote dikke!
Arbeidster 2 Je kent toch iemand boven? Vraag dat ze je bij de erwten zetten. Dat is eens iets anders. Maar pas dan op met dat kokend water. Zie je dat? *(Toont haar hand)*
Moeder Wat is dat?
Arbeidster 2 Dat is van de erwten.
Moeder Hoe komt dat?
Arbeidster 2 Van het kokend water.
Moeder Van de erwten?
Arbeidster 2 Wat is het? *(Boos)* Ik sta hier al twaalf jaar, en daarvoor heb ik zes jaar in een wasserij gestaan, bij de mangel. Vijfendertig lakens per uur. Het zweet liep heel de dag langs mijn gat. Ik woog nog geen vijftig kilo. Er was een Duitse, die was verliefd op mij. Daar heb ik nog een paar kousen van gekregen.
Moeder Ben jij al lang hier?
Arbeidster 1 Ik weet niet. Een jaar of twee zeker.
Arbeidster 2 Ik weet niet wat ik voor vanavond weeral moet halen.
Arbeidster 1 Worst.
Arbeidster 2 Zeg.
Arbeidster 1 Wat heb ik nu weer verkeerd gezegd? Jij zegt: ik weet niet wat ik voor vanavond weeral moet halen, en ik zeg: worst. Wat is daar nu verkeerd aan?
Arbeidster 2 We gaan zondag naar de koers zien. Hij rijdt weer.
Arbeidster 1 Zij heeft een coureur in de familie.
Arbeidster 2 Hij is al twee keer derde geweest dit jaar. Hij heeft in de gazet gestaan.
Arbeidster 1 Heeft hij al een lief? Anders wil ik hem wel uit de nood helpen.
Arbeidster 2 Hij ziet je nog niet staan.
Arbeidster 1 Hij kent mij nog niet. Waar is dat, zondag? Ik sta aan de eindstreep met een bos bloemen, en dan kus ik hem op die verhoging.
Arbeidster 2 Daar hebben ze er ander voor. Mijn man wil een nieuwe auto. De oude is pas twee jaar, maar als we hem nu wegdoen krijgen we er nog wat voor.
Arbeidster 1 Ik heb zondag een afspraak met een beroepsmilitair die drie weken op manoeuvre is geweest. Dat zal wat worden!
Arbeidster 2 Wat moet ik nu halen voor vanavond?
Arbeidster 1 Wie heeft er hier een scheet gelaten? *(Stilte – moeder huilt)*
Arbeidster 1 Ssst... hoor, hoor... de doofstomme!

X
(moeder, heer)

Heer Als u zich niet goed voelt mag u voorgaan.
Moeder Nee, dank u. Ik kom voor controle. Ik ben geopereerd. Maar ik heb er geen last van. Het litteken trekt wat als ik moe ben, dat is alles. Ik ben het bijna vergeten. Alleen de nacht voor de controle, dan slaap ik niet. Dan duw ik om de vijf minuten op mijn buik, om te voelen of er daar niets zit, want daar zat het. Maar ik duw nooit te hard. Er zou eens iets moeten zitten. Hoewel, het was niet te voelen. Toen het er zat. Ze hebben gezegd dat het geen... Ze zeggen zoveel.
Heer U moet zich geen zorgen maken.
Moeder Nee?
Heer Nee.
Moeder Maar ik ben altijd zo moe. Dat komt door mijn werk. Ik werk op een conservenfabriek. Ik zit aan de lopende band en ik haal de rotte snijbonen er uit. Het is nu het seizoen van de snijbonen. Als ze me dat een paar maanden geleden hadden verteld, had ik het niet geloofd.
Heer Waarom niet?
Moeder Ik woonde toen nog bij mijn man en mijn dochter in een gezellig appartement. Ik ben alleen nu. Ik wil u daar niet mee lastig vallen.
Heer Ik ben ook alleen. Ik heb heel mijn leven voor mijn moeder gezorgd, maar ik heb haar nu toch naar een bejaardentehuis moeten doen. Ze wist niets meer. Op een dag kom ik thuis, had ze willen koken. Heel het appartement stond vol gas, en ze lag in de keuken, in een plas op de grond, ze was gevallen met een pan water en ze kon niet meer rechte.
Moeder Dan kon u haar beter wegdoen.
Heer Maar ik heb er toch iets aan overgehouden. Spanningen. Ik verteer mijn eten niet. Daarom zit ik hier. Geloof u?
Moeder Wat?
Heer Geloof u? In de Heer?
Moeder Of ik in de Heer geloof? Nee. Van thuis uit geloven wij zo niet? U wel?
Heer Oh ja.
Moeder Dat zal dan wel een hele troost voor u zijn.
Heer Ik kan u dat niet beschrijven. Het is een genade. "Vraag en u zal gegeven worden. Zoekt en gij zult vinden. Klopt en er zal worden opengedaan." Dat is het! "Zalig zijn zij die treuren want zij zullen getroost worden!" Daarom geloof ik.
Moeder Ik ben benieuwd of ik ook getroost zal worden.
Heer Natuurlijk. Maar... zijn wil is ondoorgrondelijk. God schrijft recht met kromme letters.
Moeder Zo kan je alles uitleggen.
Heer Ik heb ook wel eens getwijfeld. Ik heb ook wel eens gewenst dat mijn moeder dood was. Maar dan dacht ik aan het prachtige verhaal van Job. Dat kent u toch? Job lag op zijn mesthoop, en was alles kwijt, en was bedekt met etterende zweren. Maar hij twijfelde niet. Hij bleef vertrouwen en werd beloond. Hij stierf oud en der dagen zat.
Moeder Ik geloof niet dat God zich van mij veel aantrekt.
Heer O jawel, jawel. "Ook uw naam staat geschreven in de palm van zijn hand." Hij ziet u en Hij zegt: die vrouw zal ik beproeven. Ook dat is een bewijs van zijn liefde voor u. Hij geeft u een kans.
Moeder Een kans?
Heer De kans om het geluk te vinden in het geloof.
Moeder Maar ik geloof niet in God!
Heer Ja, dat zeggen veel mensen omdat ze niet meer naar de kerk gaan, maar ze voelen hier, diep vanbinnen, dat er iets is.
Moeder Dat is waar. Dat gevoel ken ik ook.
Heer En als de nood aan de man is, bidden ze.

Moeder Ja, dat is waar, dat heb ik ook gedaan.
Heer Ziet u wel?
Moeder Maar wat moet ik dan doen?
Heer *(Legt een hand op zijn borst)* God eren in uw liefde voor de anderen.
Moeder God eren in mijn liefde voor de anderen. Hoe?
Heer U moet eens bij mij thee komen drinken. Wij hebben mekaar veel te vertellen. Wij hebben allebei veel meegemaakt. Ik wil u graag helpen, van mijn kant.
Moeder Ik ken u niet.
Heer Ik ben een medemens. We moeten elkaar leren kennen, wij moeten leven, leven als de leliën in het veld. Mekaar het geluk schenken.
Moeder Ik weet het niet.
Heer 's Zondags zou het best uitkomen. In de week werk ik. Ik zit op het bureau van een firma. 's Zondags ga ik naar mijn moeder. Die zegt niets meer. Het bezoek is afgelopen om drie uur, en wat er daarna komt...
Moeder Ik ging vorige week op mijn bed liggen, met mijn kleren nog aan, onder de spreij, en ik werd wakker om vier uur 's nachts. Maar de zondagavond was tenminste achter de rug.
Heer Zullen wij mekaar in de stad ontmoeten?
Moeder Ja.
Heer Waar?
Moeder Om vier uur bij de vijver in het stadspark.
Heer Als het regent in de cafetaria.
Moeder Ja. *(Bel)*
Heer Tot zondag. U bent een zeer bijzondere vrouw.
Moeder Dat heb ik meer gehoord. Beterschap. *(Heer af. Moeder denkt na. Gaat anders zitten. Voelt zich bijzonder)*

XI
(moeder, vriendin 2)

Moeder Ze hebben mijn boterhammen verstoep.
Vriendin 2 Zoek ze dan. Is dat teveel gevraagd? Dan eet je maar niet. Ik moet toch niet mee gaan zoeken? Ik weet ook niet wat je nu moet doen. Je moet naar beneden gaan en werken. Je wordt het wel gewoon. Ik zal zien wat ik voor je kan doen. Misschien iets bij de erwten.
Moeder Ik denk dat je mij onderschat. Ik ben bang geweest van die vrouwen daar beneden. Dat geef ik toe. Maar nu ben ik niet bang meer. Nu heb ik medelijden met hen. Ik weet misschien niet veel, maar één ding weet ik: zoals zij leven worden ze nooit gelukkig. Maar op het ogenblik kan ik niets voor hen doen. Ik ga weg.
Vriendin 2 Weg?
Moeder Ja. Het wordt een ontdekkingsreis. Ik heb een plan. Ik neem mijn ontslag en ik ga leven als de leliën in het veld.
Vriendin 2 Als de leliën in het veld?
Moeder Ja. Een bed om in te slapen, een boterham, en kleren aan mijn lijf, meer heb ik niet nodig. Je weet, ik had die mooie leren jas. Ik maakte er zonde van hem aan te doen. Gisteren heb ik hem weggeven aan iemand die hem nodig had. Geen hartvreterij meer van er zou eens een vlekje op kunnen komen. Deze is versleten, maar hij is warm, en daar ben ik gelukkig in. Ben jij gelukkig?
Vriendin 2 Soms. Maar het gaat nu over jou.
Moeder Ik ben niet belangrijk. Ik ben een kind.
Vriendin 2 Zie je je man nog?
Moeder In geen duizend jaar. Ik heb een eigen kamer, met een kookplaatje, een TV, alles.
Vriendin 2 En je dochter?
Moeder Die houdt van mij.
Vriendin 2 We moeten een oplossing voor je vinden. Ik zal met de bedrijfsarts spreken, dan kan je een tijdje met ziekteverlof gaan. Ik zie hem morgen.
Moeder Ik ben niet ziek!
Vriendin 2 Wees nu redelijk. Je hebt toch een inkomen nodig.